

Jabolko in zobna ščetka

Dne 7. aprila, na 33. svetovni dan zdravja, je občinska organizacija Rdečega križa Ljubljana Center skupaj z zvezo prijateljev mladine pripravila posvet o preventivnem zobozdravstvenem varstvu otrok v naši občini. Posveta so se udeležili vsi, ki neposredno delajo z mladimi, kot tudi tisti, ki skrbe za njihov zdrav razvoj: vzgojitelji vzgojnovarstvenih zavodov, pedagoški delavci iz osnovnih šol in strokovnjaki s področja zobozdravstva.

Najprej sta spregovorila dr. mag. Arnež in dr. Arnež, ki sta opozorila, da zobna gniloba ogroža celotno našo populacijo. Raziskave so, na primer, pokazale, da je pri skoraj 30 odstotkih otrok, starih dve leti, opaziti okvare zob.

V občini Center imamo dobro razvit zobozdravstveni program v obliki kurative, zelo razvito zobozdravstveno mrežo in dobre zobozdravstvene kadre v vrtcih in šolah. Vendar pa vse to še ni dovolj. V prihodnje je namreč potrebno doseči – in za to so odgovorni tako starši kot vzgojitelji oziroma pedagogi – da bo dobil odrasčajoči otrok pravičen odnos do čuvanja lastnega zdravja. Čiščenje zob bo s pravnim vzgojnim delom prešlo otroku v zavest, in na ta način bo lahko ohranil zdrave zobe.

Na posvetu so opozorili, da je vzrok za večino zobnih okvar neustrezna prehrana. Preveč je sladkorja in lepljivih snovi. Na drugi strani pa je pogosto tudi nepravilno čiščenje zob. In prav bi bilo, da bi si tako mladi kot tudi starejši pridobili navado, da je potrebno za zdrave in čiste zobe vsak dan pojesti vsaj eno jabolko.

Poudariti je treba, da se Rdeči križ že vsa povojna leta uspešno vključuje

v zdravstveno preventivno dejavnost. S svojo aktivnostjo želi prosvetiti delovne ljudi, občane in mladino, da bi znali varovati in ohraniti svoje zdravje. Poleg raznih posvetovanj, poljudnih zdravstvenih predavanj, tečajev prve pomoči in nege bolnika izdaja tudi kopicico raznih publikacij.

S področja zobozdravstvene preventive za najmlajše so lani izdali knjižico avtorja dr. Zorana Arneža »Zajček zobke brusi«, kjer pisec otroke na zanimiv in poučen način uvaja v temeljno abecedo ustne higijene. Prav tako je Rdeči križ za najmlajše založil tudi kartonček, s katerim bodo poslej obiskovali zobozdravnika. Na njem bodo poleg osebnih podatkov zabeležena tudi popravila zob. In nazadnje, čeprav ne najmanj pomembno, je treba zapisati, da Rdeči križ ob sprejemu otrok med mlade člane Rdečega križa daruje zobne ščetke, ki jih otroci shranijo v razredih, da bi si po malici očistili zobe.

Vsa ta bogata dejavnost Rdečega križa pa je naravnana k enemu samemu cilju – spoznati, da zobozdravstvenih problemov ne rešuje samo zobna ambulanta, ampak je potrebna široka preventivna dejavnost že doma, v vrtcih in šolah.

MIRO PETEK

Ni treba takoj na zdravniški stol in pod zopni sveder. Veliko bolj bi zaleglo, če bi se otroci pravočasno naučili uporabljati zobno ščetko, so ugotovili na posvetu.

PIONIRSKI DOM – CENTER ZA KULTURO MLADIH

Prosti čas ni zapravljen čas

Menda je minilo že nekako dvajset let, odkar je mestna skupščina Ljubljane dodelila prostor in del sredstev za ustanovitev Pionirskega doma, sedaj še dodatno poimenovanega v Center za kulturo mladih. Že samo ime pove, da je to ustanova za kulturo in estetsko vzgojo mladih. Njen današnji trenutek pa bi lahko izrazil tudi s stavkom: dobro delo z mladimi in slabi gmotni pogoji za delo.

Problem, kako in kje aktivno preživljati prosti čas, je postal dandanes zelo pereč pri množici mladih pa tudi starejših ljudi. S kvalitetno spremembo v našem družbenem stroju je dobila tudi kategorija prosti čas poseben pomen. Kot pravi psiholog Blaž Mesec, bi naj namen prostega časa ne bi le v obnavljanju reproduktivnih sposobnosti, temveč naj bi služil socializaciji in personalizaciji: osveščanju, čustvenemu razvoju, razvoju družabnosti, medsebojne pomoči, sodelovanju, sprostitvi, igrivosti in veselju, domišljiji in ustvarjalnosti, na družbeni ravni pa do ustvarjanja odnosov brez izkoriščanja in ukazovanja.

In k takim oblikam aktivnega preživljanja prostega časa se s svojo dejavnostjo močno približuje Pionirski dom. Ima status delovne organizacije, ki je razdeljena na štiri enote oziroma oddelke: oddelke za kulturno vzgojo, oddelke za pouk tujih jezikov, družabno-plesni oddelke in organizacijsko-tehnični oddelke. Prvi, to je oddelke za kulturno vzgojo, vključuje razne kulturno-estetske dejavnosti. Tu se otroci srečajo s kiparstvom, grafičnim ustvarjanjem, filmsko in gledališko

umetnostjo itn. Širjenje kulturnega poslanstva pa ni omejeno le na stavbo Pionirskega doma, ampak si pedagoški delavci te ustanove prizadevajo prodreti tudi v druge, bolj oddaljene kraje. V Pionirskem domu je tudi oddelke, kjer se lahko mladi že od malih nog uče tujega jezika, ki jim lahko v kasnejšem življenju še kako koristi. Družabno-plesni oddelke ima sedež na Petkovškovem nabrežju, plesnih veščin pa se tu lahko naučijo tudi starejši. V zadnji oddelke pa sodi Festivalna dvorana, kjer so običajno razna srečanja, plesne prireditve, predvsem pa sodeluje ta dvorana pri organizaciji prireditev za otroke in mladino.

Celoletna šolnina na oddelku za tuje jezike stane 2500, na kulturno-vzgojnem pa 2000 din. Zanimanje ljubljanskih otrok za tovrstno aktivno in koristno preživljanje prostega časa je izredno veliko, tako da Pionirski dom s skromnimi prostorskiimi in denarnimi zmožnostmi ne more ustreči vsem željam. Zaradi prostorske lokacije je največ otrok iz občine Bežigrad, v Pionirskem domu pa si prizadevajo, da bi bila struktura vključenih otrok v prihodnje boljša tudi za druge občine.

MIRO PETEK

Redakcija »po dužnosti« med delom

KAKO NASTAJA GLASILO TERITORIALNE OBRAMBE

»Na okopih« se rodi čez noč

Vsak pripadnik teritorialne obrambe iz občine Ljubljana Center pozna glasilo »Na okopih«, ki ga izdajajo enote TO. Glasilo nastaja v najtežavnejših razmerah, med samimi vajami. Če so vaje daljše, jih izide tudi več, pa celo samo ob dvodnevni uspe »redakciji« izdati novo številko glasila, ki ponuja v kratkih predajah med vajo nekaj novic in razvedrila. Seznanja jih z namenom vaje ter tako bistveno prispeva k njenemu uspehu, z zunanjepolitičnim in notranjepolitičnim položajem, seveda s posebnim poudarkom na splošnem ljudskem odporu in družbeni samozasčiti, seznanja z dogodki med vajami (kadar so daljše), skoraj vsaka številka pa razveseljuje bralce tudi s humorjem, največkrat robatom, vojaškim, pa zato nič manj zabavnim. Sodelavci, ki pišejo za list »Na okopih«, so sila različni: od priznanih poklicnih novinarjev, ki jim je pisanje v krvi, do aktivistov, ki so vajeni nastopati le »v živo«, od tihih opazovalcev pa do tehničnega organizatorja glasila, uslužbenca uprave za teritorialno obrambo Iztoka Trčka, ki poskrbi tudi za bolj veselo plat s svojimi duhovitimi karikaturami. Toliko pomembnejše je, da glasilo nastaja zares zelo hitro, tako rekoč v vojnih razmerah.

V sredo, 5. maja je nastajanje glasila potekalo takole: okoli 11. ure so starešine seznanili svoje moštvo na lgu, kjer je potekala vaja, da iščejo sodelavce za novo številko glasila »Na okopih«. Nekaj fantov se je prijavilo in ob treh popoldne so bili prispevki zbrani. Če ne bi zamujal kombi, bi jih že prav kmalu pretipkavati v občinskem štabu za te-

ritorialno obrambo v Kresiji. Tako pa so pripeli šele ob 17.30. Žal je bil na voljo en sam pisalni stroj, nihče od priotojnih starešin pa ni bil več tipkanja. Seveda ob taki uri na administrativno pomoč ni bilo moč računati. Po preizkusu znanja tipkopisa so za to delo soglasno izbrai Gregorja Mikliča. Ostala dva sta tačas prebirala in popravljala ostale članke. Mikliču je šlo delo hitro od rok, napake so bile redke, pa še pri tem je pomagala bela tekočina korex. Poznalo se mu je, da je bil pred desetimi leti edini ustvarjalec tovarniškega glasila Ilirije. Ostala dva sodelavca nista imela s takšnim ali drugačnim časnikarstvom nobenih izkušenj. Damir Praprotnik, dipl. ekonomist, je povedal: »Prvič sodelujem pri tem glasilu (morda bolj iz dolžnosti), pa tudi sicer nisem več novinarstva. Reči pa moram, da je kar zanimivo. Številka bo nekaj več povedala o pripravah starešin na vajo, najavila naslednjo, ki bo morda izšla čez dva dni. Kdor je pripravljen delati, ta gre in piše.« Rafael Martinčič je fizik. »Tudi jaz sem bolj »na dužnosti«, pa mi ni hudega in bom rad še sodeloval. Škoda, da ni šlo hitreje, zaradi tehničnih ovir. S sodelavci pa ni težav: vsak starešina tako dobro pozna svoje ljudi, da mu ni težko izbrati takih, ki znajo kaj napisati o določenih temi.«

V dobri uri in pol je bil časopis napisan. S fotokopirnim strojem so razmnožili kakih 50 primerkov, ostale pa naj bi prinesli naslednji dan za njimi na položaje sodelavci. Prve izvedbe je dobilo moštvo v roke že pred zajtrkom.

V. K.

BLIŽA SE ČAS POČITNIC

Novo v Savudriji in Gorjah

Konec šolskega leta se hitro približuje in tudi naši šolarji vse bolj razmišljajo, kje bodo preživeli težko pričakovane počitnice. Za lažje odločanje je delovna skupnost za letovanje pri ZPM Ljubljana Center pripravila bogat program letovanj na morju v Savudriji in na Gorenjskem v Zgornjih Gorjah pri Bledu.

Program letovanj je ponudila vsem učencem naših osnovnih šol in zanimanje je presleglo vsa pričakovanja, saj so v glavnem vsa mesta že zasedena. Predvidevamo, da bo iz občine Center letovalo 20 odstotkov otrok več kakor lani.

Poleg programa skrbi delovna skupnost tudi za objekte. Počitniški dom Savudrija je letos bogatejši še za eno športno igrišče. Z denarno pomočjo TKS Ljubljana Center bomo obnovili asfaltno igrišče za roketmet in mali nogomet. Na igrišču bodo naši najmlajši lahko kotalkali in si s tem pridobili potrebno znanje za osvojitve športne značke.

Lahko pa bomo šolskim otrokom ponudili res bogat program športnih aktivnosti, saj je poleg roketmetnega nared še košarkarsko in odbojgarsko igrišče ter štiri mize za namizni tenis.

Dom v Zgornjih Gorjah je spoznalo že veliko otrok iz Centra, saj je v njem že več kot 15 let zimska šola v naravi. V zadnjih dveh letih smo v domu obnovili sanitarije in kuhinjo. Z obnovo smo pridobili prepotrebno sušilnico za obutev in oblačila, ki smo jo pogrešali predvsem pozimi. Ob-

novitvena dela je sofinancirala SO Ljubljana Center.

Na pobudo ZPM Ljubljana Center in Bežigrad smo se začeli dogovarjati o enotni organizaciji letovanj v Ljubljani. Resnično je skrajni čas, da bi oblikovali enotna stališča za organizirano preživljanje prostega časa šolskih otrok. Za ta namen ustanovljeni koordinacijski odbor za letovanja pri ZPM Ljubljana je letos analiziral sedanje stanje in pripravil enotno lestvico za porabo sredstev socialnega skrbstva, poenotil ceno oskrbnega dne. Občinske ZPM so se med seboj dogovorile o prostih zmogljivostih. V programu koordinacijskega odbora je v bližnji prihodnosti oblikovanje enotne delovne skupnosti za letovanje v Ljubljani.

Za enotno politiko letovanj v Ljubljani se občina Center zavzema že dalj časa in zadnja dogovarjanja kažejo, da bomo do prihodnje sezone enotno delovno skupnost oblikovali. To bodo najbolj pozdravili otroci našega mesta, ki se bodo lahko odločali za katerokoli otroško počitniško bazo ljubljanskih občin za preživljanje dela svojih počitnic.

FRANCI BERGANT